

2011 2016

Yleisten kirjastojen neuvoston strategia 2011-2016

Kirjasto

– ihmisten ja ideoiden kohtaamispaikka

Kirjasto
inspiroi

Kirjasto
antaa
voimia

Kirjasto
yllättää

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.

Kirjastolaki (904/1998)

Yleisten kirjastojen arvot

Tasa-arvo

Avoimuus

Luotettavuus

Yhteisöllisyys

Ennakkoluulottomuus

Tiedonsaannin vapaus

Viisaukopin lajit ovat: kaukoviisaus [...]. Mitä se on? Se on sitä, että asiat harkitaan etukäteen ja kuvitellaan tapaus sikseenkin elävästi, että kun se kerran tapahtuu, on reitit selvät. Tätä lajia on harvalle suotu. Jolla sitä on, niin pitääkööt hyvänään! Mutta tässä lajissa on kaksi pahaa vikaa; asia jää huvikseen tapahtumatta tai se sattuu eri tavalla. Joka arvaa ottaa nämäkin huomioon, sille on maalimanranta kevyt kiertää...

Lähde: Huovinen, Veikko 1952. Havukka-Ahon ajattelija. WSOY: Helsinki.
Kuudes luku, sivu 83.

Johdanto

Yleisten kirjastojen neuvoston strategia 2011-2016

Yleisten kirjastojen neuvosto (YKN) tuo kuuluville yleisten kirjastojen yhteisen äänen ja ajaa niiden yhdessä tärkeiksi toteamia päämääriä.

Vaikuttavuutta peräävänä nykyaikana parhaiten selviävät ne toimijat, joilla on selvä käsitys omasta roolistaan yhteiskunnassa nyt ja jatkossa. Siksi YKN perusti työryhmän laatimaan neuvostolle vuoteen 2016 tähtäävää strategiaa. Tavoitteena oli synnyttää laajaan keskusteluun perustuva yhteinen näkemys yleisten kirjastojen haluamasta tulevaisuudesta.

Strategiatyöryhmään kuuluivat kirjastotoimentjohtajat Tuula Haavisto Tampereelta (pj.), Hilikka Kotilainen Kuopiosta, Virpi Launonen aluksi Punkaharjulta, myöhemmin Mikkelistä, Pirkko Lindberg Oulusta ja Johanna Vesterinen Jyväskylästä sekä Yleisten kirjastojen neuvoston sihteeri Erkki Lounasvuori Helsingin kaupunginkirjasto – Yleisten kirjastojen keskuskirjastosta. Opetusministeriön avustuksella strategiatyötä palkattiin tukemaan konsultti Marja-Leena Johansson Talent Partners Public Consulting Oy:stä.

Työn kuluessa strategiaversioita käsiteltiin useaan kertaan Yleisten kirjastojen neuvostossa, Keskuskirjastokokouksessa, maakuntakirjastokokouksissa ja muissa tapaamisissa. Kirjastowikissä oli kommentointimahdollisuus.

Tämän strategian rinnalla kannattaa tutustua ainakin seuraaviin asiakirjoihin:

- Yleisten kirjastojen neuvoston verkkostrategia
- Opetusministeriön strategiat
- Kansallinen yhteisluettelo nyt ja tulevaisuudessa - faktaa ja visioita (2009, Tonteri & Hyvönen)
- Kirjastojärjestelmät nyt! -selvitys (2009, Haavisto, Jokinen & Ojala)

Työryhmä päätyi kirjoittamaan kaksi eri versiota. Esitemuotoinen päättäjäversio tukee yleisten kirjastojen edunvalvontaa ja markkinointia. Se sisältää yhteiset linjaukset kuntien kirjastoille kunnan koosta ja sijainnista riippumatta. Päättäjäversio vastaa keskeiseen ulkoiseen strategiseen haasteeseen - miten varmistetaan kirjastopalvelujen houkuttavuus ja palvelukyky tulevaisuudessa, kun kilpailu ihmisten vapaa-ajasta kovenee.

Tämä dokumentti on kirjastoammattilaisille suunnattu versio. Sen esittämät yhteiset ratkaisut ja suositukset on tarkoitettu sekä Yleisten kirjastojen neuvostolle että yleisille kirjastoille. Tavoitteena on tunnistaa ja vastata yleisten kirjastojen ulkoisiin ja sisäisiin yhteisiin haasteisiin, esimerkkinä yhteisluettelon ja tulevien järjestelmäratkaisujen pohjustaminen.

Strategian laadinnan viitekehys

Yleisten kirjastojen neuvoston strategian ulottuvuudet

1

Kirjastojen perustehtävät

Tämä strategia keskittyy uusiin asioihin, visioon jota kohti tulisi edetä. Siksi pysyvät perustehtävät käydään läpi vain lyhyesti.

Kirjastolain (904/1998) tehtävänantoa voi pitää yleisten kirjastojen toiminta-ajatuksena eli missiona. Sen mukaan

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.

Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä.

Kirjastojen perustehtävät käytännössä:

Kirjasto ruokkii kaiken ikäisten lukutottumuksia, mielikuvitusta ja tiedonhalua

Kirjasto tukee järjestettyä ja omaehtoista oppimista

Kirjastosta saa aineksia henkilökohtaiseen kehitykseen

Kirjastosta löytää iloa, virkistystä ja elämyksiä

Kirjasto on tie kulttuuriperinnön ja tieteen tulosten tuntemukseen

Kirjastossa erilaiset kulttuurit kohtaavat

Kirjastosta kansalainen saa perusinformaation

Kirjasto tekee yhteistyötä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteisötoimijoiden kanssa

Kirjasto tukee kansalaisten tietoyhteiskuntataitoja kuten medialukutaitoa

Ympäristön muutokset

Monet yleiset muutokset heijastuvat kunnallisiin kirjastoihin. Suurimpia kirjastojen arkityön kannalta ovat Internetin ja muun verkottumisen aiheuttamat muutokset kuten vuorovaikutuksellisuus. Verkosta löytyy myös google ja monia muita kilpailevia tiedonhakuapuja.

Väestömuutokset kuten ikääntyminen, koulutustason muutokset ja maahanmuutto näkyvät käyttäjissä, esimerkkinä laajeneva kielitaidon kirjo. Kilpailu käyttäjien huomiosta ja vapaa-ajasta tiukentuu. Kirjaston ei-käyttäjien määrä kasvaa. Nuorison luku-, kuuntelu- ja tiedonhankintatottumukset perustuvat yhä enemmän verkkomediaan ja suoriin latauksiin alkuperäislähteistä. Kirjaston tähänastiset palvelumuodot eivät ole tällaiselle käyttäjälle välttämättömiä.

Vuorovaikutteinen Ota kantaa –palautesivusto kysyi syksyllä 2008 kansalaisten tarpeita ja odotuksia tulevaisuuden kirjastoilta.

Vastaukset on tiivistetty oheiseen kuvaan.

Aineisto muuttuu. Yhä suurempi osa on saatavana erilaisina digitaalisina versioina, mikä tuottaa uusiakin mediatyyppejä. Äänitteiden siirtyminen verkkoon on kirjastoille merkittävä kysymys. Sähkökirjan läpimurto alkaa Suomessakin saada uskottavuutta. Omakustanteet lisääntyvät. Aineistogenrejen sisällä julkaisupolitiikat muuttuvat. Esim. tietokirjallisuuden sisällöllinen muutos on merkittävä, kun sielläkin tuotetaan yhä enemmän nimenomaan myyviä nimekkeitä.

Yleisten kirjastojen sidosryhmissä luodaan omia strategioita, jotka vaikuttavat kirjastojen toimintaan ja toimintaedellytyksiin sekä yhteistyöhön. Näitä ovat mm. kuntien, opetusministeriön ja muiden kirjastosektoreiden strategiat. Kirjastojen linjanvetoihin ja kirjastojärjestelmäratkaisuihin vaikuttavat tekniset muutokset kuten siirtyminen MARC21-formaattiin, Open Source ja muut uudet toimintaympäristössä tarjolla olevat mahdollisuudet.

Hallinnollisia muutoksia tehdään monella tasolla. Kuntakentän uudistumisen seurauksina kirjastoja yhdistetään, kimppoja hajoaa ja kootaan uudennlaisiksi. Saman trendin seurauksena perustetaan seutukirjastoja. Uusi aluehallinto muuttaa valtion roolia yleisten kirjastojen tukijana ja ohjaajana.

Kirjastojen asema kunnissa hahmottuu uudelleen myös sitä kautta, että hallintomallit muuttuvat. Leviämässä on tilaaja-tuottaja-malli, jossa kunnan tilaajaosapuoli tilaa kirjastopalvelut kunnalliselta kirjastolta tuotteittain. Tällä tavoitellaan toiminnan ja kustannusten läpinäkyvyyttä. Toiminnan vaikuttavuuden arviointi liittyy myös usein tilaaja-tuottaja-malliin.

Tilaaja-tuottaja -malli kirjaston kannalta.

Muuttuvat käyttäjätarpeet ja segmentointi

Vastatakseen käyttäjäkunnan ja erityisesti nuorten muuttuneisiin tarpeisiin kirjastot joutuvat ajattelemaan ja järjestämään monia perusasioita uudelleen. Niiden on opittava segmentoimaan käyttäjiään sekä toimimaan enemmän heidän kanssaan myös alueilla, jotka perinteisesti on hoidettu kirjaston sisäisenä työnä.

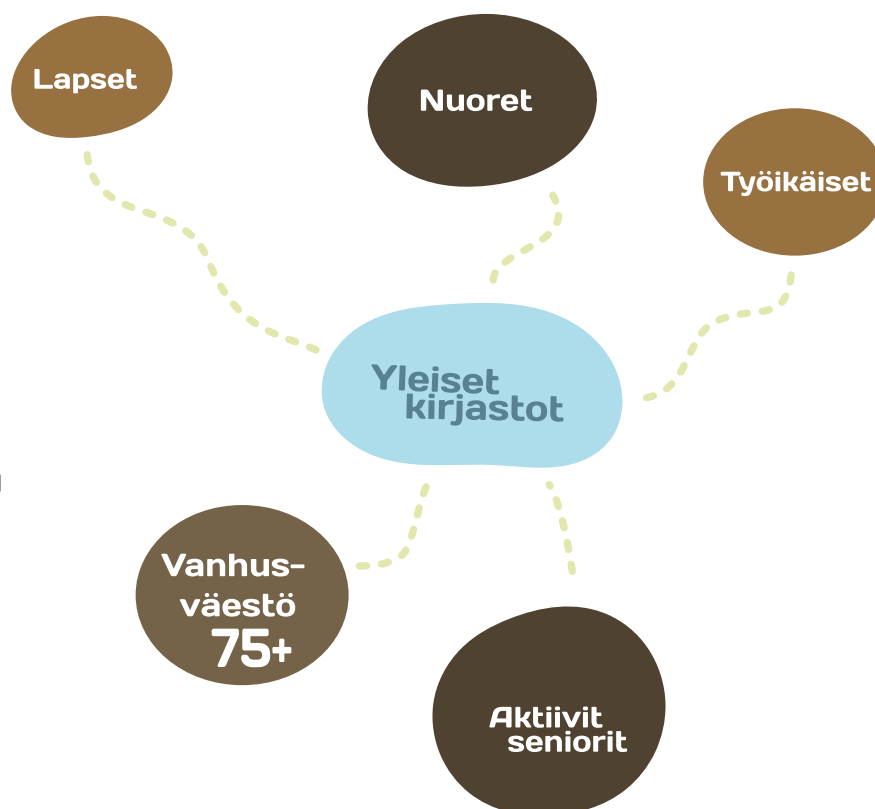
Segmentointia tarvitaan sen varmistamiseen, että kaikkien ryhmien erityistarpeet on varmasti otettu huomioon. Esimerkkejä helposti katveeseen jäävistä käyttäjäryhmistä ovat nuoret ja maahanmuuttajat. Käyttäjille palvelut näkyvät edelleen samanlaisina, samantasoisina ja avoimina. Palvelutilanteissa käyttäjäryhmiä ei edelleenkään erotella.

Segmentointi täytyy tehdä kussakin kirjastossa erikseen sen oman käyttäjäkunnan mukaan, eri tilanteissa erilaisilla kriteereillä.

Oheisessa kuvassa on esimerkki segmentoinnista iän mukaan.

Strategiaryhmän käsityksen mukaan Nuoret, Aktiivit seniorit ja Vanhusväestö 75+-ryhmien erityistarpeet ovat jääneet vähemmälle huomiolle kirjastoissa.

Kirjastotasolla kukin tunnistettu ryhmä kannattaa analysoida hieman tarkemmin, samoin tarvittavat toimenpiteet.

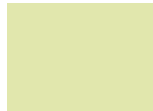

Vanhukset 75+ ja muut, joiden toimintakyky on alentunut

Visiokauden kehitys

Määrä lisääntyy voimakkaasti

Yhteistyö muiden hyvinvointipalvelujen kanssa tiivistyy, tavoitteena kotona asumisen tukeminen sekä laitosasumisen laadun parantaminen

Asiakasryhmän tarpeet ja odotukset

Painopiste lähipalveluissa

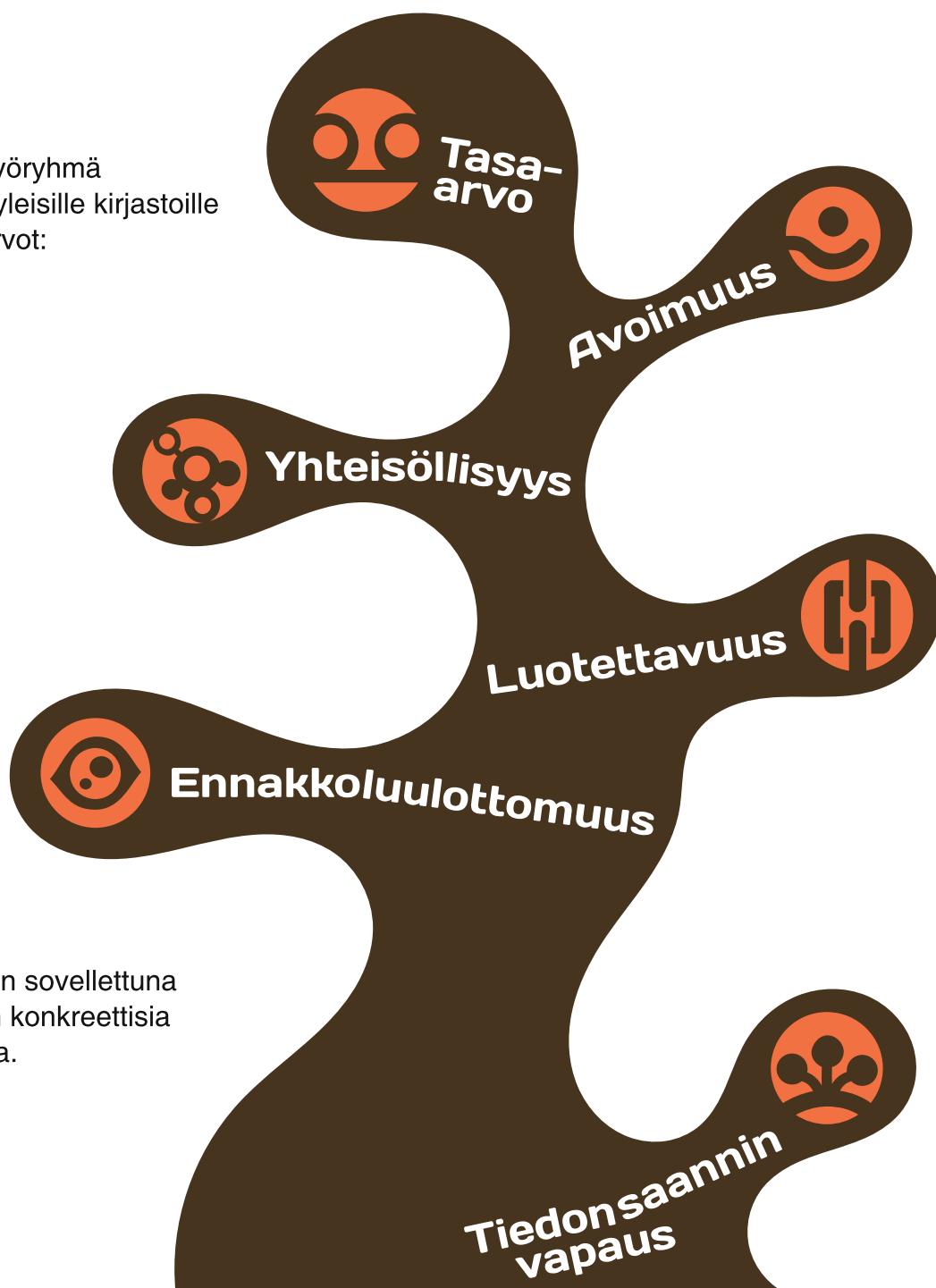
Liikkuminen kirjastotiloissa helpoksi, levähdys –ja laskemispaikkoja, myös kotipalvelua

Käyttäjien omat sivut sekä aineiston kommentointi ja tagittaminen verkkoluetteloissa ovat vahvistuvia signaaleja siitä, että vuorovaikutteisuus saa tulevaisuudessa monia uusia muotoja. Verkkomaailmassa etenkin nuoret pitävät itsestään selvänä, että käyttäjät voivat olla mukana palvelujen suunnittelussa. Asiakkaiden osallistaminen myös kirjastopalvelujen suunnitteluun on uusi haaste, joka sekä sitoo resursseja että tuo mukaan uusia mahdollisuuksia. Hämeenlinnassa on jo laadittu kirjastoauton reittiaikataulu yhteistyössä asukasyhdistysten kanssa. Tampereella alueelliset Alvari-osallistumisjärjestelmät ovat ottaneet kantaa kirjastoverkkoon. Facebookissa alkaa viritä aitoakin keskustelua käyttäjien kanssa. Kirjastojen on jatkossa suunniteltava työnsä ottaen huomioon aktiivisten käyttäjien panoksen.

4

Yleisten kirjastojen yhteiset arvot

Strategiatyöryhmä määritteli yleisille kirjastoille yhteiset arvot:

Käytäntöön sovellettuna arvoilla on konkreettisia seurauksia.

Arvot

Asiakastyössä

Sisäisessä toiminnassa

Luotettavuus

Kirjaston eri muodoissa välittämän tiedon luotettavuus ja ajantasaisuus
Kirjasto valikoi tarjolle laadukkaita sisältöjä

Luottamus ja arvostus toisten kirjastojen ja kirjastoammattilaisten työhön sekä tiedon jakaminen
Tiedonvälitys on avointa ja tehdyt päätökset ovat kaikkien saatavilla
Teot ja viestit tukevat toisiaan

Tasa-arvo

Kaikkia asiakkaita kohdellaan tasa-arvoisesti
Kirjastot ja kirjastoverkko ovat kaikkien ulottuvilla
Peruspalvelut ovat tarjolla kaikille samantasoisina

Oikeudenmukainen johtaminen ja esimiestyö
Työyhteisötaidot kaikilla
Erilaisuuden hyväksyminen, esim. maahanmuuttajataustaiset kollegat

Avoimuus

Käyttäjäpalaute otetaan vakavasti
Kirjastotyön perusteiden selvittäminen soveltuvien osin käyttäjälle (esim. hankinta-periaatteiden esittely)
Kerrotaan, mitä kirjastosta saa verorahojen vastineeksi

Käyttäjäpalauteelle on selkeät kanavat ja se käsitellään
Vastuut ovat selvät
Osallistumisjärjestelmä toimii
Tärkeät yhteiset päätökset kirjataan

Tiedonsaannin vapaus

Ei sitouduta ideologioihin
Monipuolinen aineistokokoelma
Käyttäjän tiedontarvetta arvostetaan

Tietosisältöjen ja aineisto-tuotannon tuntemuksen jatkuva ylläpitäminen
Kollegan tiedonsaannin oikeutta arvostetaan

Yhteisöllisyys

Kirjasto tarjoaa tiloja erilaisille työryhmille ja yhteisöille
Kirjasto osallistuu kumppanina työryhmien ja yhteisöjen toimintaan
Kirjasto järjestää tapahtumia
Kirjasto tarjoaa mahdollisuuksia sisältöjen luomiseen

Kirjastojen yhdessä toimiminen etenkin verkkomaailmassa tärkeää
Tilaa hierarkioista riippumattomalle ideoiden ja kokemusten vaihdolle

Ennakkoluulottomuus

Uusien palvelukonseptien kokeilu ja käyttöönotto – riskinotto sallitaan

Uusien asioiden kehittäminen ja käyttöönotto ennakkoluulottomasti epäonnistumisen uhallakin
Ideoinnista palkitaan
Muita aloja seurataan ja hyviä käytäntöjä omaksutaan

Tavoite 2016 ja miten se saavutetaan

Tällaisen yleisen kirjaston haluamme vuonna 2016

Kirjasto – ihmisten ja ideoiden kohtaamispaikka

Saavuttaakseen vision sekä Yleisten kirjastojen neuvoston että kunnallisten kirjastojen tulee ratkaisuihmissaan edistää seuraavassa kuvassa ja taulukossa esitettyjä tavoitteita. Muutostarpeita on kaikilla kirjastotyön osa-alueilla, huomattavan paljon kuitenkin tilankäytössä. Se on myös käyttäjille konkreettisimmin näkyvä osa kirjastoja, jolla muutoksesta pystyy helposti viestimään. Kirjastot tulisi muuttaa selkeästi 'meidän', asukkaiden ja kirjastolaisten yhteisiksi tiloiksi sen sijaan että ne olisivat ei-kenenkään-maata tai vain ammattilaisten tiloja. Uudistettavaa on tilojen lisäksi niin henkilöstöpolitiikassa, kokoelmatyössä kuin kirjastojärjestelmissä.

Kirjasto inspiroi

Kirjasto yllättää

Kirjasto antaa voimia

Strategiset päämäärät

Kriittiset menestystekijät

eli miten päämäärän voi saavuttaa

Kirjasto inspiroi

Kirjaston fyysiset ja virtuaaliset tilat ovat virikkeellisiä, muunneltavia ja esteettömiä

Kirjasto on täynnä tapahtumia ja elämyksiä

Ihmiset kohtaavat kirjastotiloissa ja kirjaston verkkopalveluissa

Kirjasto yllättää

Nuorille ja maahanmuuttajille tuotetaan omannäköisiä palveluja

Kirjasto auttaa löytämään laatusisällöt myös uusista medioista

Käyttäjät saava lisäarvoa kirjastojen yhteistyöstä, esim. valtakunnallisesta yhteisluettelosta ja vuorovaikutteisista verkkopalveluista

Kirjasto mahdollistaa käyttäjän oman sisältötuotannon

Kirjasto antaa voimia

Kirjastosta saa positiivista sisältöä elämään

Kirjasto ehkäisee ongelmia ennalta

Kirjasto on aktiivinen ja haluttu yhteistyökumppani

Kokoelmavarastosta kohtaamispaikaksi

Innovatiivisuus ja rohkeus

Rutiinitoimien automatisointi

Toiminnan kehittäminen käyttäjien kanssa

Käyttäjälähtöiset aukioloajat

Kirjastojen yhteinen asiakasliittymä

Yhteiset vuorovaikutteiset verkkopalvelut

Verkkotyö

Ammattimaisen johtajuuden ja esimiestyön vahvistaminen

Markkinointiosaamisen vahvistaminen

Tietoyhteiskuntataitojen opastaminen

Verkostoituminen uusiin suuntiin

Kriittisiä menestystekijöitä purkamalla syntyy toimenpideohjelma Yleisten kirjastojen neuvostolle ja yleisille kirjastoille.

Kriittinen menestystekijä	Mitä tarkoittaa kirjaston toiminnassa	Mitä tarkoittaa YKN:n toiminnassa
Toiminnan kehittäminen	Käyttäjän ja ammattilaisen osaamisen yhdistäminen esim. tietopalvelussa ja palvelujen kehittämisessä Viestiminen selkokielellä kirjastotermien sijaan Vuorovaikutteisuuden lisääminen asiakkaiden kanssa, esim. asiakaskyselyt säännöllisiksi ja asiakaspalautejärjestelmä systemaattiseksi Tutkimusprojekteja ja yhteistyötä oppilaitosten kanssa	Valtakunnallisten asiakas-kyselyjen organisointi yhdessä OPM:n, valtion aluehallinnon ja Kansalliskirjaston kanssa → tulokset julki ja tiedoksi Asiakaskyselymallinnukset valtakunnallisesti ja asiakaskyselysovellusten rakentaminen Benchmarkkauksen markkinointia, jakamista jne.
Käyttäjä-lähtöiset aukioloajat	Aukioloaikojen käsittely yhdessä käyttäjien, esim. asukasyhdistysten kanssa (vrt. Hml kirjastoautoaikataulut) Tarkkojen käyttötilastojen hyödyntäminen aukiolojen ja miehityksen suunnittelussa: auki silloin kun ihmiset liikkuvat, pois "hukatunnit" Kirjastot auki myös viikonloppuisin, jolloin asiakkaat ovat pääsääntöisesti vapaalla Verkkopalvelut 24/7	Hyvien käytänteiden jakamista valtakunnallisesti: joku foorumi tällaiselle toiminnalle
Kokoelma-varastosta kohtaamis-paikaksi	Kokoelman toimittaminen tuoreeksi ja kiinnostavaksi Koko maan kokoelmat tarjolle yhteisluetteloiden kautta Kokoelman käytettävyyden parantaminen osana kirjaston tilasuunnittelua Tapahtumat keskelle osastoja Tiloja myös oleskelulle, viihtymiselle, työnteolle, ryhmätöille ja hiljaisuudelle Tilojen muunneltavuus	Valtakunnallinen kuvapankki hyvistä tilaratkaisuista (esim. "ennen ja jälkeen" -kuvat) Valtakunnalliset kokoelma-politiikan linjaukset? Varastokirjaston ja koko kirjastoverkon merkityksen korostaminen yksittäisen kirjaston kokoelman suunnittelussa ja raikastamisessa Kokemusten jakamista, konseptien esiintuomista, koulutusta, kokouksia tästä aiheesta (kuten 29.1.2009 ja 28.1.2010)
Markkinointi-osaamisen vahvistaminen	Henkilöstösuunnittelussa huomioitava markkinointi ja viestintä, rekrytoidaan muutakin henkilökuntaa kuin vain kirjasto-ammattilista, esim. tiedottajia On osattava priorisoida Markkinointipalvelujen ostaminen Markkinointikoulutusta Yhteisiä markkinointikampanjoita	Markkinointikoulutusta Neuvoston markkinointimyönteiset kannanotot kirjastoalan koulutuksessa Valtakunnallinen linjaus esim. sponsorointiin Kärkihankkeiden priorisointi
Verkos-toituminen uusiin suuntiin	Yhteisölliset verkkopaikat Kansainvälistymistä lisättävä 3. sektori Uudenlaiset kumppanuudet, myös omassa lähiympäristössä	Kirjastojen yhteisten verkkopalvelujen linkittyminen yhteisöllisiin verkkopalveluihin Yhteistyö muiden muisti-organisaatioiden kanssa

Kansallisesti merkittävät kirjasto-hankkeet	Kansallisen Digitaalisen Kirjaston, KDK:n asiakasliittymään osallistuminen kirjaston verkkotuotteilla Kansalliseen yhteisluetteloön osallistuminen kirjaston omalla aineistotietokannalla Sitoutuminen yhteisiin pelisääntöihin, omien jatkotoimien suunnittelu tästä perspektiivistä Tuloksena: - Turhan ja päällekkäisen työn poistaminen - Aikaa muuhun tekemiseen	Yleisten kirjastojen valtakunnallisten ja paikallisten verkkopalvelujen etujen valvonta KDK:n asiakasliittymässä Selkeä kannanotto yhteisluettelon merkityksestä yleisille kirjastoille ja sitä kautta yhteisluettelon kehittäminen monikäyttöiseksi kansalliseksi verkkokokoeelmaksi Ohjeistus sille, mitä kimppa-/kirjastokohtainen suuntautuminen yhteisjärjestelmään edellyttää Koulutusta, teemapäiviä aiheesta Opastusta - joku, jolta pienetkin kirjastot "uskaltavat " kysyä
Yhteiset vuoro-vaikuttaiset verkko-palvelut	Sitoutuminen yhteisiin pelisääntöihin Sooloilusta pitäytyminen, hakeutuminen yhteistyöhön, omien jatkotoimien suunnittelu tästä perspektiivistä Sisältöjen omistusoikeuden turvaaminen alkuperäistekijöillä → Yksittäisten kirjastojen omat verkkopalvelut ovat volyymiltään liian vähäisiä, jotta kiinnostava vuorovaikutteisuus onnistuisi, joten voimat kannattaa yhdistää → Pyörä keksitään vain kerran -> toiminnan kehittyminen, sisältöjen tuottaminen	Edut tuotava selkeästi esille; mitä neuvosto voi vaatia laite- tai ohjelmistotoimittajilta? Pohjan luominen näille neuvoston päätöksillä (hankintakonsortion rohkaiseminen?) Yhteisen tahtotilan tukeminen Lapsille, nuorille ja aikuisille suunnatut kirjallisuuspainotteiset verkkopalvelut kaikkien yhteiseen käyttöön. Samoin Kysy -palvelut. Myös yhteinen ylläpito.
Rutiini-toimintojen automatisointi	Työprosessien kartoitus kirjastoissa Automaattien maksimaalinen hyödyntäminen kirjastoissa Varausten nouto itsepalveluna Ammattitaidon kanavoiminen haastavampiin asiakaspalvelutapahtumiin	Valtakunnallisten ratkaisujen edistäminen ja tiedon jakaminen
Ammattimaisen johtajuuden ja esimiestyön vahvistaminen	Johtaminen, esimiestyö ja kirjastotyö vaativat erilaista asiantuntijuutta Koulutus ja huomioon ottaminen rekrytoinnissa Palkkaus motivoivaksi, esim. tulospalkkaus	Johtamiskoulutuksen edistäminen Palkkausasioiden eteenpäin vieminen Vaikuttaminen alan koulutukseen
Verkkotyö	Verkkotyön hyväksyminen tasa-arvoiseksi työmuodoksi fyysisen kirjastotyön rinnalle Kirjaston henkilökunnan osaamistason tarkistus	Yhteisten verkkopalvelujen jatkuva kehittäminen Koulutus
Tieto-yhteiskuntataitojen opastaminen	Selkiytetään kirjastojen oma rooli medialukutaitotalkoissa Henkilökunnan osaamistason tarkistus	Kirjastoalan koulutuksen sisältöihin vaikuttaminen Mediakasvatuksen edistäminen yhteisten ideoiden pohjalta, alueellisten mediakasvatus-tilaisuuksien organisointi
Innovatiivisuus ja rohkeus	Rohkeita ajatuksia ja tekoja riskienkin uhall Opin ottamista sekä onnistumisista että epäonnistumisista Asennemuutosta ja poisoppimista Erilaisuuden hyväksymistä	Kokemusten jakamiseen rohkaisemista, toimintamallien ja konseptien esittelyä Keskustelun herättämistä, jakamista, koulutusta Jatkuvasti uutta aikaansa seuraavaa kehitystyötä niin verkossa kuin fyysisessä tilassa.

Ollakseen uskottava ja konkreettinen muutoksen pitää näkyä ja sitä pitää voida mitata tai vähintään arvioida. Seuraavassa taulukossa listataan eräitä 'mittareita', joita eri tason toimijat voivat soveltaa omaan käyttöönsä.

Mitä tavoitellaan	Missä / Miten se näkyy
Kokoelmavarastosta kohtaamispaikaksi	Käyttötilastot ja asiakaspalautteet
Innovatiivisuus ja rohkeus	Kirjastot näyttävät ja tuntuvat erilaisilta, asiakaspalautteet
Vuorovaikutteisia asiakaspalveluja rutiinitoimintojen sijaan	Aikaa laadukkaammille asiakaskontakteille yhteisluetteloa, automaatteja jne. hyödyntäen
Toiminnan kehittäminen käyttäjien kanssa	Muutokset toimintatavoissa
Käyttäjälähtöiset aukioloajat	Aukioloajat asiakkaiden liikkumisen mukaan
Kirjastojen yhteinen asiakasliittymä (KDK)	Toteutunut uusi asiakasliittymä (KDK)
Yhteiset vuorovaikutteiset verkkopalvelut	Yhteisten vuorovaikutteisten verkkopalvelujen lukumäärä, esim. Sivupiiri, Okariino ym.
Verkkotyö	Valtakunnallisten verkkopalvelujen hajautettu ylläpito, työajan jakaantuminen kirjastoissa
Ammattimaisen johtajuuden ja esimiestyön vahvistaminen	Johtamis- ja esimieskoulutusta saaneiden määrä
Markkinointiosaamisen vahvistaminen	Kirjastoseuran esittämä markkinointiyhteistyö käynnistynyt
Tietoyhteiskuntataitojen opastaminen	Yhteisesti linjatut tietoyhteiskuntataitojen opastuspalvelut
Verkostoituminen uusiin suuntiin	Näkyminen muilla kuin kirjastojen omilla verkkosivuilla, yhteistyössä järjestettyjen tapahtumien määrä, sponsorisopimukset

Toteuttaminen ja seuranta

Yleisten kirjastojen neuvosto laatii strategian pohjalta työlistan, jonka edistymistä ja toteutumista seurataan Yleisten kirjastojen neuvoston kokouksissa sekä keskuskirjasto- ja maakuntakirjastokokouksissa. Kirjastoja koskevien suositusten ja esitysten ottamista yksittäisten kirjastojen ja kirjastokimppojen strategioihin suositellaan.

Strategia päivitetään tai uusitaan muutaman vuoden välein.

Kirjasto – ihmisten ja ideoiden kohtaamispaikka

Yleisten kirjastojen neuvoston strategia 2011–2016

Yleisten kirjastojen neuvosto
Helsingin kaupunginkirjasto

Yleisten kirjastojen keskuskirjasto
PI 4101
00099 Helsingin kaupunki

erkki.lounasvuori@hel.fi

www.kirjastot.fi/neuvosto/

Yleisten kirjastojen neuvosto tuo kuuluville yleisten kirjastojen yhteisen äänen ja ajaa niiden yhdessä tärkeiksi toteamia päämääriä.

Taitto ja kuvitus: Bastian Salmela

Kirjasto

– ihmisten ja ideoiden kohtaamispaikka

